

over hij in de lekenpers las? Om zichzelf de illusie te geven, dat men toch wat doet?

Van vele van de voorgeschreven geneesmiddelen is onvoldoende bekend welke de farmacologische werking bij de mens is; de reclamefolder vertelt van het succes, maar een proef in de kliniek ontbreekt of is met een veel te kleine groep proefpersonen uitgevoerd. Hoestmiddelen, tonica en linimenten worden door de auteur aan de kaak gesteld. Daarna bespreekt hij onder anderen het vaak onnutte gebruik van vitamines, antibiotica en hypnotica.

Als één van de oorzaken van het voorschrijven van te dure medicamenten stelt schrijver het grotere gemak waarmee de handelsnaam boven de chemische benaming wordt gebruikt. Andere factoren liggen in opleiding, plaatselijke gewoonten, aandring door advertenties en artsenbezoekers, enzovoort.

Om het euvel van het onnodig en te duur voorschrijven te verbeteren ziet schrijver de volgende mogelijkheden: door goede voorlichting het publiek ervan te doordringen dat niet altijd een (duur) geneesmiddel nodig is; een (geheim) onderzoek om na te gaan welk deel van de voorgeschreven medicijnen wordt gebruikt; instellen van vergelijkende onderzoeken en een kritischer instelling van de artsen ten opzichte van advertenties en folders van geneesmiddelen. G. Faber

BOEKBESPREKING

Dr J. A. Weyel, Medische Psychologie. J. Bijleveld, Utrecht. 1961, 204 bladzijden, prijs f 12,90.

Uitgaande van de definitie: „Medische Psychologie is psychologie voor zover zij voor de arts betekenis heeft”, heeft de auteur een boek geschreven, dat de huisartsen bijzonder zal boeien. Dit behoeft ook niet te verwonderen: als psychiatrisch adviseur van een psychotherapeutische werkgroep van het Nederlands Huisartsen Genootschap heeft de schrijver van zeer nabij kennis gemaakt met de typische huisartsenproblematiek. Wat dit betreft bevindt de schrijver zich dus in een identieke positie als Balint, die met zijn boek „The Doctor, his patient and the illness” de huisartsen zozeer aan zich heeft verplicht.

De argeloze lezer die enkele boeken over medische psycholo-

gie vergelijkt zal zich verwonderen over de totaal verschillende inhoud die blijkbaar met dezelfde naam kan worden aangeduid. Het is de verdienste van Weyel dat de niet-psycholoog na lezing van dit boek enig inzicht heeft hoe zich deze verschillende psychologische disciplines ten opzichte van elkaar verhouden. Hier wordt onder medische psychologie verstaan: de gedragsleer van de medische situatie, een situatie dus, die voor de huisarts steeds weer actueel is.

Hoewel dit boek uiteraard ook enkele zaken bespreekt die behandeld zijn in „Psychiatry in general practice” (Elsevier, Amsterdam 1958) kan van een geheel nieuwe opzet worden gesproken.

„Medische Psychologie” heeft als ondertitel „Psychologie en psychotherapie voor de huisarts” en als zodanig mag dit boek worden beschouwd als een bijzondere bijdrage tot de huisarts-geneeskunde: Prof. Querido (Amsterdam) schreef in zijn voorwoord: „... een belangrijke stap op weg naar integratie.”

G. J. Bremer

HET LEZEN WAARD

Over gesprekstechniek bestaat niet zoveel literatuur. Een vertaald boekje, waarin de allereerste beginselen worden besproken, maar daarom niet minder bruikbaar is, is Garrett, A. (1952) *Gesprekstechniek, beginselen en methoden*. Uitgave Sociale Academie, Amsterdam, 67 bladzijden, prijs f 1,50. Speciaal voor artsen is: Bird, B. (1955) *Talking with patients*. Lippincott, Philadelphia. 154 bladzijden, prijs f 12,50. Deel één van dit boek geeft adviezen over gesprekken met volwassenen; deel twee bespreekt de problematiek, die zich bij kinderen kan voordoen.

ERRATUM

In het tweede recept, afgedrukt op pagina 334, in het artikel van F. Holtzer, Een methode ter behandeling van enuresis nocturna in de algemene praktijk, doet de zetfoutduivel een aanslag op het leven van uw enuresislijdertjes. Men leze voor Scopolamini... 20 mg, Buylbromidum (Buscopan)... 20 mg; Scopolamini Butylbromidum (Buscopan)... 20 mg.

Redactie

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

HET N.H.G.-CONGRES 1961

Het zaterdag 25 november te Utrecht in Esplanade gehouden N.H.G.-congres 1961 heeft grote belangstelling ondervonden. Toen het te ruim elf uur werd geopend — nadat eerst te tien uur de huishoudelijke vergadering was gehouden — was de opkomst der leden reeds zeer groot. De middagzitting, bijgewoond door vele gasten, toonde aan, dat de grote zaal van Esplanade ontoereikend dreigt te worden om een N.H.G.-congres huisvesting te kunnen bieden.

In chronologische volgorde eerst de huishoudelijke vergadering. De notulen van de vijfde huishoudelijke vergadering werden ongewijzigd goedgekeurd, met belangstelling is geluisterd naar het door de secretaris E. M. Jansen uitgebrachte overzicht over de eerste vijf jaren N.H.G. — men vindt dit overzicht elders in dit nummer afgedrukt — en goedkeuring is verleend aan de financiële jaarstukken. Penningmeester A. W. Bots, voor zijn beheer gedechargeerd, deed mededeling dat van industriële zijde voor de komende jaren zodanige steun aan het N.H.G. is toegezegd om te mogen aannemen, dat nadelige saldi voorshands niet meer dreigen; een voor de materiële basis van het N.H.G. verblijdende mededeling, door de vergadering met een van erkentelijkheid getuigend applaus begroet. Goedkeuring werd daarna ook verleend, steeds zonder discussie en met algemene stemmen, aan het voorstel de contributie voor de gewone leden op het tegenwoordige peil te handhaven en de contributie voor de buitengewone leden te verhogen van f 15,— tot f 20,—, zulks in verband met de per 1 januari ingaande verhoging van het abonnementsgeld voor „huisarts en wetenschap”.

Voorzitter Huygen heeft enkele vermeldenswaardige medede-

lingen gedaan bij het daartoe gereserveerde agendapunt. Het bestuur acht het mogelijk dat leden van het N.H.G., die medewerken aan een groepsonderzoek, zouden willen promoveren op het door het Genootschap bijeen gebrachte materiaal. Bezwaar is daartegen niet, doch het moet billijk worden geacht dat de leden van de werkgroep, wanneer deze op een onderzoek zouden willen promoveren, daartoe, gezien de door hen te verzetten arbeid, vooreerst in staat worden gesteld. Van belang zal dus zijn dat degenen, die uit een onderzoek een dissertatie zou willen laten resulteren, zich met zijn wens zo spoedig mogelijk wendt tot het bestuur, dat tenslotte de verantwoordelijkheid draagt voor de bewerking van de uit een onderzoek verkregen gegevens en de publikatie daarvan. Omgekeerd zal ook in die gevallen, waarin voornemens bestaan tot promoveren op grond van door het Genootschap bijeen gebrachte gegevens, aan alle aan het onderzoek medewerkende leden van het N.H.G. worden gevraagd of zij er mee kunnen instemmen dat anderen voor een dissertatie van de mede door deze leden verzamelde gegevens gebruik maken. Voorzitter Huygen heeft op zijn nadrukkelijke vraag, of de vergadering zich met deze gang van zaken kon verenigen, een bevestigend antwoord ontvangen.

Een andere mededeling van de voorzitter was die betreffende het Huisartseninstituut, een met deskundige krachten bemand apparaat, dat het N.H.G. goede diensten zou kunnen bewijzen en dat ook een rol zou kunnen spelen bij de vorming tot huisarts. Vooral ten opzichte van dit laatste is er een taak, welke bestuur noch commissies bij machte zouden zijn op zich te nemen. Evenwel: de financiën van het N.H.G. reiken niet tot het realiseren van het gestelde doel. Toch is er een

verheugende ontwikkeling, want een der universiteiten interesseert zich voor deze bij het N.H.G. eigenlijk sinds zijn oprichting bestaande gedachte en koestert plannen, welke dicht bij die van het N.H.G. zijn gelegen, zodat een vruchtbare samenwerking zou zijn te verkrijgen. Met de medische faculteit van Utrecht is het bestuur in overleg getreden om tot een vorm van samenwerking te komen voor beide partijen. Tot concrete plannen is het nog niet gekomen, maar in dit stadium wilde voorzitter Huygen de vergadering van dit perspectief op de hoogte stellen. Hij verbond daaraan de vraag, of men er mee zou kunnen instemmen dat het bestuur dit gesprek met de medische faculteit van de Utrechtse universiteit zou voortzetten. In dat geval zou het bestuur dan later met eventueel daaruit voortvloeiende concrete plannen opnieuw voor de vergadering treden teneinde daarover een definitieve uitspraak te krijgen. Uit het applaus, volgende op de mededeling, kon worden afgeleid dat de vergadering voortzetting van dit gesprek tussen de medische faculteit te Utrecht en het N.H.G. van groot belang achtte.

Het resultaat van de verkiezingen kan als volgt worden weergegeven: in de plaats van de als bestuurslid aftredende penningmeester A. W. Bots is in het bestuur en in deze functie benoemd Dr A. Rijpperda Wierdsma te Nijmegen. In de vacature van P. den Duyn, die tussentijds aftrad wegens het neerleggen van de huisartsenpraktijk, is gekozen J. M. Deveer te Utrecht; de periodiek aftredende bestuursleden Dr. A. Dallmeijer te Amsterdam en Dr M. G. van Nieuwenhuyzen te Hoensbroek zijn herkozen.

In de Algemene Advies Commissie is benoemd in de vacature, ontstaan door verkiezing van Dr A. Rijpperda Wierdsma tot penningmeester, A. W. Bots te Voorhout. De Commissie Nascholing is met enkele leden uitgebreid: benoemd zijn daarin F. H. C. Gaymans te Made, M. Scheeren te Nijmegen, P. Th. Smit te Nagele en W. van der Wind te Aarlanderveen. Aan de subcommissie Integrale Geneeskunde van de Commissie Nascholing zijn toegevoegd de leden Dr H. J. Dokter te Amsterdam, G. van Geldorp te Wormerveer en L. H. M. van Lanschot te Utrecht. In de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek is benoemd Dr R. L. Cornelissen te Maarssen, de congrescommissie is uitgebreid met J. L. Bots te Berkel. De vergadering heeft voorts bekrachtigd de instelling door het bestuur van de Contact Commissie voor de Centra en daarmee haar samenstelling; leden dezer commissie zijn Dr R. L. Cornelissen te Maarssen, Dr J. A. Dallmeijer te Amsterdam, J. Hartog te Amersfoort en E. van de Weg te Nieuw Vennep. Al deze benoemingen zijn bij enkele kandidaatstelling en bij acclamatie geschied.

De voorzitter heeft zowel de onlangs als secretaris afgetreden den Duyn als de aftredende penningmeester Bots woorden toegesproken van grote waardering voor de grote toewijding waarmee en de voortreffelijke wijze waarop zij zich voor het N.H.G. hebben ingezet.

Bij de rondvraag is de vraag opgeworpen, of men — daar niet iedere huisarts is geoefend in het voeren van de pen — niet een tweede N.H.G.-prijs zou kunnen instellen voor het lid, dat zich door zijn kwaliteiten en/of activiteiten bijzonder heeft onderscheiden. Aangedrongen werd ook op meer contact tussen huisartsen teneinde hun praktijkvoering onderling kritisch te bespreken. Wat een tweede N.H.G.-prijs betreft, de voorzitter achtte dit een hachelijke onderneming, omdat men daarbij met moeilijk te meten waarden moet werken. Voor de gedachte tot onderlinge kritische bespreking van de praktijkvoering toonde de voorzitter zich ontvankelijker; daarin school zijns inziens nut en belang voor centra en studiegroepen.

Onmiddellijk aansluitend op deze huishoudelijke vergadering is — na verwelkoming van de intussen in groten getale opgekomen leden — overgegaan tot het wetenschappelijk gedeelte van het congres. De ochtend bracht de voordracht van A. P. Oliemans over buikpijn bij kinderen, elders in deze aflevering gepubliceerd, waarop een gedachtenwisseling volgde. Na een korte inleiding en toelichting van J. Hartog op de tentoonstelling „De praktijkruimte van de huisarts” is men naar Tivoli gegaan, om deze expositie, verrijkt deze keer met veel fotomateriaal over de inrichting van bestaande praktijken, te bezichtigen. Daar is ook de lunch gebruikt.

Te goed twee uur kon voorzitter Huygen in Esplanade de middagzitting openen. Hij had talrijke gasten te verwelkomen, onder wie de directeur-generaal voor de Volksgezondheid, Prof. Dr P. Muntendam, de voorzitter en enkele leden van het hoofdbestuur van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, de voorzitter van de Landelijke Huisartsen Vereniging, vertegenwoordigers van T.N.O., van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde, van het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid, van de medische faculteiten, enz. enz.

Na de rede van Prof. Muntendam, gevolgd door die van de voorzitter van het N.H.G., welke redevoeringen men elders in dit nummer kan lezen, heeft Prof. Dr J. R. Prakken namens de jury voor de N.H.G.-prijs 1961 bekend gemaakt, dat deze prijs is toegekend aan Dr R. L. Cornelissen voor zijn artikel in het mei-nummer van „huisarts en wetenschap”: „Ervaringen en mogelijkheden van de samenwerking tussen huisarts en psycholoog.” Prof. Prakken, de werkwijze van de jury toelichtende, vroeg zich af waarom deze jury door bestuursleden of door leden van de redactiecommissie geschreven artikelen niet in haar beoordeling zou mogen betrekken. Mededeling van bedoelden naar de prijs zou alleen kunnen stuiten op gevaar, dat op onoirbare wijze rekening zou kunnen worden gehouden met hun functies — een gevaar, waaraan Prof. Prakken geen enkele verdere gedachte wenste te schenken. Hij beval het bestuur aan zich op deze zijns inziens niet gemotiveerde uitsluiting nog eens te willen bezinnen en van de zijde van de voorzitter is hem daarna toegezegd, dat men deze suggestie gaarne zal overwegen.

De voortzetting van het wetenschappelijk gedeelte bracht daarna het door J. D. Mulder geleide gesprek over de opzet van jaaronderzoeken, waaraan deelnamen Dr W. Vastbinder namens de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek en W. J. J. Ligtenberg en P. A. Roorda namens de werkgroep „N.H.G.-jaaronderzoek 1960”. Na de theepauze werd onder leiding van Prof. R. Hornstra een forumdiscussie gehouden over de taak van de huisarts bij de bejaardenzorg. Leden van het forum waren Dr C. W. A. van den Dool, J. J. M. Michels, huisartsen, F. J. G. Oostvogel, geneesheer van huize St. Antonius te Rotterdam, Dr J. Th. R. Schreuder, internist, Dr H. Takens, huisarts en B. Wartena, oud-inspecteur van de Volksgezondheid te Leeuwarden.

Na de sluiting van de middagzitting, waarbij de voorzitter woorden van dank richtte tot allen, die aan de voorbereiding en aan de uitvoering van het congres hadden medegewerkt, bleef men ter gelegenheid van dit eerste lustrumcongres nog geruime tijd gezellig bijeen. Bij dit samenzijn sloten zich aan de echtgenoten van de deelnemers, voor wie na de lunch een middagprogramma was verzorgd.

DAMESPROGRAMMA VAN HET ZESDE N.H.G.-CONGRES

Ter gelegenheid van het eerste N.H.G.-lustrumcongres nodigde het bestuur zaterdag 25 november ook de artsenvrouwen uit. Ongeveer honderd dames gaven aan deze oproep gehoor en kwamen met hun echtgenoot naar Utrecht.

Na een gezamenlijke koffiemaaltijd in Tivoli, togen de heren naar Esplanade voor enige wetenschappelijke besprekingen en bleven de dames achter in Tivoli, alwaar haar een eigen programma werd geboden. Dokter van Westreenen heette alle dames van harte welkom en sprak zijn genoegen uit over het feit, dat zoveel dames waren gekomen. Als eerste spreker leidde hij de heer K. G. H. H. Doyle in, die een causerie hield over: De huisartsenvrouw en de doelmatigheid van de praktijkvoering. De heer Doyle heeft vele huisartsenpraktijken onderzocht op „efficiency” en hem is gebleken, dat de vrouw van de huisarts die „efficiency” kan bevorderen door zich in te zetten voor de volgende taken: inrichting (het kiezen van de inventaris en de plaatsing ervan); onderhoud (sterilisatie, kleine laboratoriumwerkzaamheden); administratie (ook eventueel de financiële); telefoon aannemen; discipline in de hand houden (opvoeden van de patiënten onder meer); praktijkassistenten opleiden (als de huisvrouw het werk niet meer alleen afkan). Het laatste punt ontlokte nogal was protest bij vele dames, die uit ervaring wisten, dat een assistente niets wilde aannemen van „mevrouw”, wel van „dokter”.